

SELETUSKIRI

majandus- ja taristuministri 25. septembri 2015. a määruse nr 120 „Avaliku teenindamise lepingu alusel teostataval liiniveol sõitja kõrgeim piletihind, sõiduki ja selle haagise piletihindad ning sõidusoodustused Kuivastu-Virtsu, Rohuküla-Heltermaa ja Sõru-Triigi parvlaevaliinidel“ muutmise“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Majandus- ja taristuministri 25. septembri 2015. a määruse nr 120 „Avaliku teenindamise lepingu alusel teostataval liiniveol sõitja kõrgeim piletihind, sõiduki ja selle haagise piletihindad ning sõidusoodustused Kuivastu-Virtsu, Rohuküla-Heltermaa ja Sõru-Triigi parvlaevaliinidel“ muutmise“ eelnõu (edaspidi *eelnõu*) on välja töötatud ühistranspordi seaduse (ÜTS) § 31 lõike 2 punkti 3, § 31 lõike 3 punkti 1, § 36 lõike 3 punkti 1 ja § 36 lõike 5 alusel.

Alates 1. juulist 2023. a on Vabariigi Valitsuse seaduse § 65¹ kohaselt riigisisese ühistranspordi poliitika kavandamine ja elluviimine Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi asemel Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi valitsemisalas. Riigikohus on rõhutanud¹, et tingituna demokraatliku õigusriigi põhimõtetest peab õigusaktide süsteem olema õiguse adressaatidele arusaadav, samuti seda, et õiguse adressaadil peab olema kindlustunne, et talle kohustuslik täitevvõimu akt on kooskõlas seadusega ning ta ei pea kontrollima selle akti seaduslikkust.

ÜTS-i § 31 lõike 2 punkti 3 alusel kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega kõrgeima sõidukilomeetri hinna ning kõrgeima piletihinna sõitjateveol bussi-, laeva-, väikelaeva- ja parvlaeva- ning lennuliikluses nii maakonnaliinidel kui ka kaugliinidel.

ÜTS-i § 31 lõike 4 kohaselt kehtestab kõrgeima hinna piires piletihinna sõitjateveol valdkonna eest vastutav minister käskkirjaga, arvestades seaduses sätestatud nõudeid ja riigieelarvest eraldatud vahendite mahtu. ÜTS-i § 31 lõike 2 punkt 3 on volitusnorm õigustloova akti andmiseks. Õigustloov akt reguleerib määratlemata arvu juhtumeid. ÜTS-i § 31 lõike 4 on aga volitusnorm haldusakti andmiseks, reguleerides seevastu konkreetset üksikjuhtumit. Haldusakt on üldakti konkretiseerija ehk nii-öelda vahepealne etapp õigustloova akti ja isiku vahel. Kui üldaktides väljendab riik oma seisukohta abstraktselt, siis üksikaktiga teeb riik seda konkreetsetes küsimuses.

Eelnõus loetletud piletihindad on kõrgeimad hinnad, mille alusel kinnitatakse ministri käskkirjaga konkreetset hinnad erinevatele piletiteli liini- või liinigruppide ja piletitsoonide kaupa, kilometraaži ja ajalise kehtivuse alusel, samuti piletitüübi või ostmiskoha või -aja alusel või muudel taolistel alustel.

Sõitja, sõiduki ja haagise puhul on regionaal- ja põllumajandusminister pädev kehtestama konkreetset piletihindad. Samuti kuulub regionaal- ja põllumajandusministri pädevusse sõidusoodustuste kehtestamine. Eelnõuga muudetakse majandus- ja taristuministri 25. septembri 2015. a määruse nr 120 „Avaliku teenindamise lepingu alusel teostataval liiniveol sõitja kõrgeim piletihind, sõiduki ja selle haagise piletihindad ning sõidusoodustused Kuivastu-Virtsu, Rohuküla-Heltermaa ja Sõru-Triigi parvlaevaliinidel“ (edaspidi *kehtiv määrus*) 1. jaanuaril 2024. a jõustunud redaktsiooni (RT I, 23.12.2023, 33).

¹ 1 12. mai 2000. a põhiseaduslikkuse järelevalve kohtuasjas 3-4-1-5-2000, kättesaadav veebiaadressil 3-4-1-5-00 (riigikohus.ee)

Muudatuste kohaselt muudetakse määruse teksti.

Eelnõu ja seletuskirja koostas Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi ühistranspordiosakonna nõunik Annela Kornel (5803 5477, annela.kornel@agri.ee). Eelnõule on juriidilise ekspertiisi teinud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Romet Viikmäe (625 6176, romet.viikmae@agri.ee). Eelnõu toimetab keeleliselt Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Leeni Kohal (tel 5698 3427, e-post leeni.kohal@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kahest paragrahvist.

Esimeses paragrahvis sätestatakse määruse muudatused ning teises paragrahvis sätestatakse määruse jõustumisnorm. Võrreldes kehtiva määrusega on muudatusi alla poole teksti mahust, mistõttu on eelnõu koostatud muudatuste loeteluna.

ÜTS § 31 lõike 2 punkti 3 kohaselt kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega kõrgeima piletihinna sõitjateveol laevaliikluses maakonnaliinil ja kaugliinil. Sama paragrahvi lõike 3 punkti 1 kohaselt kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega kaugliinil ja maakonnaliinil avaliku teenindamise lepingu alusel veeliikluses sõiduki ja selle haagise veo hinna. ÜTS § 36 lõike 1 punkt 2, lõike 3 punkt 1 ja lõige 5 annavad valdkonna eest vastutavale ministriale õiguse kehtestada avaliku teenindamise lepingu alusel teostataval liiniveol kaugliinil ja maakonnaliinil sõidusoodustusi.

Eelnõu §-s 1 sätestatakse määruse muudatused

Eelnõu § 1 punktis 1 muudetakse kehtiva määruse paragrahvi 4 lõike 2 punkti 3, milles muudetakse üliõpilastele väljastatava sooduspileti kehtivusperioodi. Kehtiva määruse alusel on võimalik üliõpilasel soetada sooduspilet perioodil 1. september kuni 30. juuni. Ülejäänud perioodil tuleb üliõpilasel soetada pilet ilma soodustusega (v.a juhul, kui kohaldub mõni muu soodustus). Muudatusega eemaldatakse soodustuse kehtivuse periood ja üliõpilaste sooduspiletit on võimalik soetada aastaringelt. Eelnõusse on lisatud täiendus, et soodustus rakendub üliõpilastele vanuses kuni 26 aastat k.a.

Eelnõu § 1 punktis 2 muudetakse kehtiva määruse paragrahv 4 lõike 2 punkti 5, mis sätestab sõidusoodustuse sõitjapileti hinnast vastavalt rahvastikuregistrijärgsele elukohale. Muudatuse kohaselt kontrollitakse rahvastikuregistrijärgset elukohta sõidu tegemise aasta 1. jaanuari seisuga.

Eelnõu § 1 punktis 3 täiendatakse e kehtiva määruse paragrahvi 5 lõike 1 punkte 1- 3, mis sätestavad sõidusoodustuse sõidukipileti hinnast vastavalt rahvastikuregistrijärgsele elukohale. Muudatuse kohaselt kontrollitakse rahvastikuregistrijärgset elukohta sõidu tegemise aasta 1. jaanuari seisuga.

Eelnõu § 1 punktis 4 täiendatakse kehtiva määruse paragrahvi 5 lõiget 2, mis sätestab sõidusoodustuse sõidukipileti hinnast vastavalt rahvastikuregistrijärgsele elukohale. Muudatuse kohaselt kontrollitakse rahvastikuregistrijärgset elukohta sõidu tegemise aasta 1. jaanuari seisuga.

Eelnõu § 1 punktis 5 täpsustatakse, et kordajate kasutamisel ümardatakse piletihindad viie sendi täpsusega.

Eelnõu §-s 2 sätestatakse määruse jõustumise ajaks 1. veebruar 2025. a. Jõustumiskuupäev on sätestatud arvestusega, et, et vedajal oleks aega piletimüügisüsteemis muudatused sisse viia. Eelnõu §1 punktid 2, 3 ja 4 jõustuvad 1. jaanuaril 2026. a., et teavitada sõitjaid sõidusoodustuse muudatusest ja et vedajal oleks aega piletimüügisüsteemis teha arendustöid määruse täitmiseks.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei ole seotud Euroopa Liidu õigusega.

4. Määruse mõjud

Määrusel puudub oluline sotsiaalne, sealhulgas demograafiline mõju. Samuti puudub oluline mõju riigi julgeolekule ja välissuhetele, riigiasutuste korraldusele, regionaalarengule, elu- ja looduskeskkonnale ning muu otsene või kaudne mõju.

Määrusega muudetakse üliõpilassoodustuse kehtivusaega. Muudatusel on väike mõju Saaremaa, Hiiumaa ja Muhu saare majandusele.

5. Määruse rakendamiseks vajalikud tegevused, kulutused ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega seondult peab Vedaja (Sõru-Triigi parvlaevaliini AS Kihnu Veeteed, Virtsu-Kuivastu ja Rohuküla-Heltermaa parvlaevaliinidel TS Laevad OÜ) sisestama uued hinnad või tingimused oma piletimüügi süsteemidesse. Nimetatud tegevus endaga täiendavat kulu kaasa ei too.

6. Määruse jõustumine

Määruse jõustumine on kavandatud 1. veebruaril 2025. a. Jõustumiskuupäev on sätestatud arvestusega, et vedajal oleks aega piletimüügisüsteemis muudatused sisse viia.

7. Eelnõu koostöölastamine

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi EIS kaudu koostöölastamiseks Rahandusministeeriumile ja Kliimaministeeriumile.

Eelnõu esitatakse arvamuse avaldamiseks Saaremaa vallavalitsusele, Hiiumaa vallavalitsusele, Muhu vallavalitsusele ja AS-le Kihnu Veeteed ja TS Laevad OÜ-le.